

UNIwersytet Wrocławski
Biblioteka Wydziału Prawa

22873 II

BIBLIOTEKA
Zakładu Procesu Cywilnego
Uniwersytetu Wrocławskiego

R JERZY TRAMMER

DZISIEJSZY OBRAZ ORDYNACJI EGZEKUCYJNEJ

MATERJAŁY DO WYKŁADU

KRAKÓW
NAKŁADEM WYDAWNICTWA „PRZEGLĄDU NOTARJALNEGO“
1926

22873

DR JERZY TRAMMER

DZISIEJSZY OBRAZ ORDYNACJI EGZEKUCYJNEJ

MATERJAŁY DO WYKŁADU

KRAKÓW
NAKŁADEM WYDAWNICTWA „PRZEGLĄDU NOTARJALNEGO“
1926

B. B. LIOTEKA
Zakładu Procesu Cywilnego
Uniwersytetu Wrocławskiego

L. inw.
148

22.8.37
22873

Austrjacka ordynacja egzekucyjna z dnia 27 maja 1896 r., L. 78 Dz. U. P. obejmuje całokształt prawa egzekucyjnego, ujęty w system, oparty na przewodnich zasadach. Ustawa ta w praktyce okazała się naogół dobrą. Dlatego też w Austrii nie zachodziła potrzeba większych zmian tej ustawy, a jedynie z okazji wprowadzenia reform dla odciążenia sądów zaprowadzono w noweli z dnia 1 czerwca 1914 r. L. 118 Dz. U. P. także do ordynacji egzekucyjnej szereg zmian, podyktowanych względami na uproszczenie postępowania, oraz zawierających autentyczną interpretację poprzednio niejasnych postanowień pierwotnej ustawy ¹⁾

Gdy wskrzeszonym zostało państwo polskie, prawo egzekucyjne, objęte austrjacką ordynacją egzekucyjną z dnia 27 maja 1896, pozostało w mocy w byłym zaborze austrjackim w brzmieniu powyższej noweli. ²⁾

Budowa państwowości polskiej pociągnęła za sobą potrzebę zorganizowania władz polskich wewnątrz państwa i na zewnątrz państwa, zawieranie układów z państwami ościennymi; zmienione stosunki społeczne, wołanie o reformę rolną, nędza mieszkaniowa, inflacja i dewaluacja pieniądza i t. d. wymagały szeregu przepisów ustawowych, regulujących odnośną materję prawną. Te nowe przepisy ustawowe zahaczały tu i ówdzie także o prawo egzekucyjne. Stąd poszło, że prawo egzekucyjne, obowiązujące w b. zaborze austrjackim doznało przygodnych dodatków, poprawek i uzupełnień. Następstwem tego jest okoliczność, że ordynacja

¹⁾ Zygmunt Hahn: Zmiany w ordynacji egzekucyjnej, w »Przełędzie Prawa i Admin.« z r. 1920, str. 265 do 302.

²⁾ Rozporządzeniem Rady ministrów z dnia 14 września 1922 r., poz. 833 Dz. U. R. P. rozszerzono terytorjalny zakres działania ordynacji egzekucyjnej także na Spisz i Orawę (§ 2 L. 2a).

egzekucyjna przybrała nieco inny wygląd, niż miała pierwotnie.

Przedmiotem dzisiejszego wykładu ma być właśnie przegląd wspomnianych zmian i uzupełnień ordynacji egzekucyjnej i omówienie wpływu tychże na pierwotnie jednolitą budowę ordynacji, przyczem dla lepszego przeglądu trzymać się będziemy porządku paragrafowego.

A) Zaczniemy od paragrafu 1-go.

§ 1 o. e. zawiera oznaczenie aktów i dokumentów krajowych, stanowiących tytuł egzekucyjny.

Otóż wskutek zmian, poczynionych w ustawodawstwie polskiem, nadano niektórym krajowym aktom i dokumentom znaczenie tytułu egzekucyjnego i odwrotnie, niektóre akty i dokumenty krajowe straciły znaczenie tytułów egzekucyjnych.

a) I tak w § 1 L. 2 o. e. podane są jako tytuły egzekucyjne prawomocne wekslowe nakazy zapłaty; rozumiano pod pojęciem wekslowych nakazów zapłaty tak wekslowe nakazy zapłaty sensu stricto, jak i wekslowe nakazy zabezpieczenia z powodu odmówienia akceptu, albo z powodu niepewności akceptanta z art. 25 i 29 austriackiej ustawy wekslowej. Polskie prawo wekslowe, oparte na rozporządzeniu prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r., poz. 926 D. U. R. P., obowiązujące od 1 stycznia 1925 r., nie zna zabezpieczenia sumy wekslowej, skutkiem czego nie zna również wspomnianych nakazów zabezpieczenia; odpadł przeto wekslowy nakaz zabezpieczenia, jako tytuł egzekucyjny.

Naodwrot rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej o prawie czekowem z dnia 14 listopada 1924 r., poz. 927 Dz. U. R. P. każe w artykule 57 al. 2 stosować przepisy o postępowaniu w sprawach wekslowych do postępowania, w którym się wykonywa poszukiwanie zwrotne czekowe; wynika stąd, że na wzór wekslowych nakazów zapłaty istnieją czekowe nakazy zapłaty, będące tytułem egzekucyjnym.¹⁾

¹⁾ Zob. Trammer: Procêsowe przepisy prawa czekowego w »Prze-głądzie Pr. i Admin.« z r. 1925, str. 415 i n.

Ten tytuł egzekucyjny w rzeczywistości nie jest nowością, gdyż znany był już w austriackiej ustawie czekowej z dnia 3 kwietnia 1906 r. L. 84 Dz. U. P., obecnie opiera się jednak formalnie na nowej polskiej ustawie

b) Według § 1 L. 4 o. e. stanowią tytuł egzekucyjny prawomocne sądowe wypowiedzenia kontraktów najmu dzierżawy. Nie można było sądownie (ze skutkiem tytułu egzekucyjnego) wypowiadać mieszkań służbowych, gdyż takie mieszkania nie są oparte na najmach. Zmiana w tem położeniu prawnem nastąpiła przez ustawę z dnia 11 kwietnia 1924 r., poz. 406 Dz. U. R. P. Ustawa ta rozciąga ochronę swą także na mieszkania służbowe (art. 2 l. 1e i l. 2), a orzeczenia Sądu Najwyższego (O. z 25 listopada 1925 r., Rw. 1805/24 O. S. P. Nr 11 z roku 1925 i O. z 28 lutego 1925 r. R. 2000/24 O. S. P. Nr 166/25) uznają za dopuszczalne postępowanie o sądowym wypowiedzeniu z §§ 560 p. c. i n. — przewidzianem dla wypowiedzenia najmu dzierżawy — także do mieszkań służbowych. W ten sposób prawomocne sądowe wypowiedzenie mieszkań służbowych stanowią tytuł egzekucyjny.

Natomiast pozasądowe wypowiedzenia najmu dzierżawy, sporządzone we formie notarialnej, albo zapomocą innych dokumentów dowodowych, które poprzednio wedle ordynacji egzekucyjnej po myśli § 1 L 18, były tytułami egzekucyjnymi, uległy ograniczeniu w ten sposób, że w myśl art. 11 L. 5 ust. z dnia 11 kwietnia 1924 r., poz. 406 Dz. U. R. P. wypowiedzenia pozasądowe nie stanowią tytułu egzekucyjnego. Jakkolwiek cytowana ustawa miała na myśli tylko najem, a nie dzierżawę, gdyż tylko do najmów się odnosi, to jednak brzmienie cytowanego przepisu art. 11 L. 5 jest tak ogólne, że przyjąć należy, iż się ono odnosi do wszelkich wypowiedzeń, a więc tak do wypowiedzeń najmu, jak i do wypowiedzeń dzierżawy. Odpadł więc wspomniany tu tytuł egzekucyjny w całości. Jest to zupełnie słuszne. Wypowiedzenia pozasądowe prowadziły do nadużyć, do obejścia przepisów o ochronie lokatorów, albowiem nieświadomiony lokator nie przywiązywał wagi do pozasądowego wypowiedzenia i nie wnosił zarzutów przeciw

takiemu wypowiedzeniu. To też sądy w obronie w błąd wprowadzonych lokatorów w praktyce występowały przeciw wypowiedzeniom pozasądowym, rygorystycznie tłumacząc odnośne przepisy, a wyrazem tego stanowiska sądów jest wspomniany przepis ustawy o ochronie lokatorów z dnia 11 kwietnia 1924 r., poz. 406 Dz. U. R. P., uchylający wogóle z pośród tytułów egzekucyjnych wypowiedzenie pozasądowe.

Skoro już mowa o wypowiedzeniach, to zauważyć jeszcze należy, że prawomocne sądowe wypowiedzenia drobnych dzierżaw gruntowych, określonych w art. 1, 2 i 3 ust. z 31 lipca 1924 r., poz. 741 Dz. U. R. P. w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, a pochodzące z przed czasu mocy obowiązującej wspomnianej ustawy, nie mają w przyszłości mocy obowiązującej, a więc tem samem straciły wagę tytułów egzekucyjnych — okoliczność z punktu widzenia praworządności ubolewania godna.¹⁾

e) W § 1 L. 6 o. e. wymienione są jako tytuły egzekucyjne w sprawach niespornych wydane uchwały, o ile wedle odnośnych przepisów mogą być wykonane.

Otóż w myśl § 47 rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 maja 1924 r., poz. 441 Dz. U. R. P. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych są wykonalne orzeczenia waloryzacyjne, wydane w postępowaniu niespornem.

d) Wedle § 1 L. 7 o. e. są tytułem egzekucyjnym w postępowaniu konkursowym zawarte, sądownie zatwierdzone ugody i inne w postępowaniu konkursowym wydane prawomocne uchwały i urzędowe wyciągi z protokółów likwidacyjnych konkursowych.

Otóż postanowienie to doznało rozszerzenia w art. 128 ustawy z dnia 29 października 1920 r., poz. 733 D. U. R. P. o spółdzielniach, wedle którego zatwierdzony sądownie obrachunek dopłat stanowi tytuł egzekucyjny; chodzi tu o obrachunek dopłat, sporządzony w upadłości spół-

¹⁾ Antoni Górski: »Na przełomie« w »Przeglądzie Współczesnym« z r. 1925, tom XIV, str. 185.

dzielni przez zarządcę upadłości dopłat, które członkowie spółdzielni w granicach przyjętej odpowiedzialności dodatkowej i w stosunku do zadeklarowanych udziałów mają wnieść na pokrycie niedoboru; tytułem egzekucyjnym jest zarówno pierwotny obrachunek dopłat (art. 99), jak i obrachunek dodatkowy (art. 102). Podobne przepisy istniały także w austriackiej ustawie z dnia 9 kwietnia 1873 r., L. 70 Dz. U. P. o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych, przepisy te w szczegółach jednak różniły się od przepisów polskich.

e) Według § 1 L. 10 o. e. są tytułami egzekucyjnymi prawomocne rozstrzygnięcia o roszczeniach prywatno-prawnych, wydane przez władze administracyjne albo inne do tego powołane publiczne organa, o ile egzekucja zapomocą ustawowych postanowień okazaną została sądownie, zaś wedle § 1 L. 15 o. e. są tytułami egzekucyjnymi ugody, zawarte wobec władz publicznych, o ile im odnośnymi przepisami przyznano znaczenie ugód sądowych.

Z uwagi na to przytoczyć tu należy następujące przepisy ustaw polskich:

1. Według § 9 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r., poz. 718 D. U. R. P. o scalaniu gruntów mają prawomocne orzeczenia urzędów ziemskich w postępowaniu scaleniowem, jako też zatwierdzone przez te urzędy ugody — moc prawną orzeczeń i ugód sądowych względnie administracyjnych o ile chodzi o sprawę administracyjną; wykonanie tych orzeczeń względnie ugód należy do właściwych władz.

2. Według § 20 L. 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r., poz. 406 Dz. U. R. P. o ochronie lokatorów są orzeczenia urzędu rozjemczego w sprawach, poddanych orzecznictwu jego ze zgodą stron natychmiast wykonalne, w innych sprawach po upływie terminu, wskazanego w ustępie 14. W razie potrzeby przymusowego wykonania orzeczenia, strona interesowana przedstawi poświadczony wypis orzeczenia urzędu sądowi, który byłby właściwym do rozważania danego sporu, celem uzyskania (nakazu wykonawczego) dozwolenia egzekucji. Widzimy, że sąd powołany do dozwolenia egzekucji jest tu inaczej oznaczony, niż w ogólnych przepisach ordynacji egzekucyjnej; do tego jeszcze wrócimy niżej.

3. Według art. 21 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r., poz. 394 Dz. U. R. P. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi posiadają orzeczenia, wydane przez komisję rozjemczą (art. 19), oraz układy pojednawcze, wobec niej zawarte, moc egzekucyjną. W razie potrzeby wykonania postanowienia komisji rozjemczej strona zainteresowana przedstawia poświadczony przez Inspektorat pracy odpis układu pojednawczego lub orzeczenia komisji rozjemczej (art. 19) do sądu, który byłby właściwy dla rozważania danego sporu, celem uzyskania nakazu wykonawczego. Orzeczenia komisji rozjemczej mogą być przez sąd uchylone w razie: 1) jawnego pogwałcenia prawa lub niewłaściwej wykładni jego; 2) w razie pogwałcenia formalności postępowania o tyle istotnych, że wskutek niezachowania ich niepodobna układu pojednawczego lub orzeczenia uznać za prawomocne; 3) w razie przekroczenia przez komisję rozjemczą zakresu nadanej jej kompetencji. Według rozporządzenia ministra pracy i opieki społecznej, wydanego w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości z dnia 4 grudnia 1920 r. w przedmiocie załatwienia zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi poz. 782 Dz. U. R. P. w szczególności według § 26 cyt. rozp., w braku powodów do uchylenia przewidzianych w art 21 ustawy, sąd przesyła sprawę do sędziego egzekucyjnego, celem zezwolenia na egzekucję.

Ustawą z dnia 23 stycznia 1920 r., poz. 53 Dz. U. R. P. o rozszerzeniu działania przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi, rozszerzono powołaną tu ustawę na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi, a nadto ustawą z dnia 11 maja 1922 r., poz. 324 Dz. U. R. P. ponownie stwierdzono w art. 5, że o wykonanie orzeczeń komisji rozjemczej strona odniesie się do sądu, który byłby właściwym dla rozważania danego sporu, celem uzyskania nakazu

wykonawczego. Orzeczenie komisji rozjemczej może być przez sąd uchylone również z przyczyn wymienionych wyżej pod 1) do 3).

Jak ze zacytowanych przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r., poz. 394 Dz. U. R. P. i z ustawy z dnia 16 maja 1922 r., poz. 324 Dz. U. R. P. wynika, orzeczenie komisji rozjemczej stanowi tytuł egzekucyjny dopiero pod warunkiem, że sąd, który byłby właściwym dla rozważania danego sporu, rozpatrzy orzeczenie komisji rozjemczej i uzna je za ważne, t. j. wolne od uchybień pod 1) do 3) wymienionych. Dopiero gdy tych uchybień nie dostrzeże, odstąpi sąd wspomniany wniosek sędziemu egzekucyjnemu do dozwoleń egzekucji, t. j. sądowi właściwemu do dozwoleń egzekucji w myśl § 4 i n. ord. egzek. Postanowienie, że kontrola orzeczenia komisji rozjemczej należy do sądu, który byłby właściwym dla rozważania danego sporu, nie jest szczęśliwe; rozumieć je należy w ten sposób, że jest nim ten sąd, który byłby właściwy przedmiotowo i miejscowo, gdyby brakło komisji rozjemczej.¹⁾

Z judykatury przytoczyć należy orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1925 r., III R.w. 155/25 w »Przełądzie Prawa i Administracji« z roku 1925 r. pod Nr 150 (str. 149), które orzeczeniu komisji rozjemczej wprost przyznaje znaczenie tytułu egzekucyjnego.

f) Według § L. 16 ord. egzek. są tytułem egzekucyjnym prawomocne orzeczenia sądów polubownych.

Otóż rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 grudnia 1924 r. poz. 1019 Dz. U. R. P. o organizacji giełd, utrzymuje co do wykonalności wyroków sądów rozjemczych giełdowych przepisy ustawodawstw dzielnicowych o sądach polubownych.²⁾

g) Nadto ustawodawstwo polskie nadało w rozporządzeniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20

¹⁾ Dr Józef Bühn: Właściwość sądów zwyczajnych w sporach między właścicielami a dozorcami domów, w »Przełądzie Prawa i Administracji« z r. 1925, str. 136 i n.

²⁾ Zob. Stanisław Wróblewski: Giełdowy Sąd rozjemczy a Sąd polubowny, w »Przełądzie Prawa handlowego« z r. 1925, str. 375 i n

stycznia 1924 r., poz. 75 Dz. U. R. P. w przedmiocie ustanowienia statutu dla banku emisyjnego — w art. 87 znaczenie tytułów egzekucyjnych dowodom zobowiązania z wyciągami z ksiąg banku. Z postanowienia tego wynika, że wspomniane dowody zobowiązania, choćby nie we formie aktu notarialnego zdziałane, choćby nie posiadały legalizowanych podpisów, jeżeli są tylko uzupełnione wyciągami z ksiąg banku — które to wyciągi mają moc dowodową dokumentów publicznych — stanowią tytuł egzekucyjny, zrównany z aktem notarialnym, zaopatrzonym w klauzulę z art. 3 ord. not.

Dalej powiada ustawa z 29 kwietnia 1925 r., poz. 354 Dz. U. R. P. w sprawie wykonania postanowień wersalskiego traktatu pokojowego o mieszanym trybunale rozjemczym w art. 3, że orzeczenia Polsko-niemieckiego Mieszanego Trybunału Rozjemczego są ostateczne i będą wykonywane w państwie polskim przy zastosowaniu przepisów o wykonywaniu krajowych orzeczeń sądowych pod warunkiem, że będą zawierzytelnione przez agenta rządu polskiego. Zarazem ustawa ta w art. 4 upoważnia ministra sprawiedliwości do wydania w porozumieniu z właściwymi ministrami w drodze rozporządzenia bliższych przepisów w przedmiocie wykonywania orzeczeń Polsko-niemieckiego Trybunału mieszanego. Wspomniane tu orzeczenia są orzeczeniami Mieszanego trybunału rozjemczego, przewidzianego w art. 303 traktatu wersalskiego, powołanego do rozstrzygania w tymże traktacie wymienionych spraw spornych między Niemcami a obywatelami polskimi; w traktacie tym zobowiązała się Polska (art. 304 lit. g), że nada orzeczeniom takim moc obowiązującą w stosunku do swych obywateli, a we wykonywaniu odnośnego postanowienia traktatu wydaną została wspomniana ustawa z 29 kwietnia 1925 r., poz. 354 Dz. U. R. P., która zrównała wspomniane orzeczenia z krajowymi wykonalnymi orzeczeniami.

Według art. 14 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r., poz. 467 Dz. U. R. P. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu, podpisanego we Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. — nie ulegają postanowienia komitetu likwidacyjnego

zaskarżeniu i podlegają wykonaniu na równi z prawomocnymi wyrokami sądów. Chodzi tu o komitet likwidacyjny, powołany do kwalifikowania do likwidacji majątków, praw i interesów, przysługującej państwu polskiemu na mocy wspomnianego co dopiero traktatu pokojowego między państwami sprzymierzonymi i skojarzonymi a Niemcami. We wykonaniu ustawy z dnia 15 lipca 1920 r., poz. 467 Dz. U. R. P., postanawia wykonawcze rozporządzenie Rady ministrów z dnia 6 maja 1925 r., poz. 357 Dz. U. R. P. w § 21, co następuje: »Jednocześnie z powzięciem uchwały o przekazaniu majątku na własność państwa, komitet likwidacyjny może wyznaczyć termin, w którym właściciel winien opuścić zajmowaną nieruchomości i po upływie którego nastąpi eksmisja przymusowa. W celu dokonania eksmisji przewodniczący komitetu likwidacyjnego po upływie oznaczonego terminu nadaje uchwale komitetu klauzulę egzekucyjną, poczem uchwała taka ulega wykonaniu przymusowemu przez odnośne organa podług przepisów, obowiązujących w danym okręgu sądowym dla aktów, opatrzonych klauzulą egzekucyjną.

B) Przejdźmy do paragrafu 2 o. e.

Według § 2 o. e. pozostają na równi z dokumentami i aktami krajowymi, uznanymi w § 1 za tytuły egzekucyjne, także akty i dokumenty, sporządzone przez władze, które się znajdują poza granicami państwa, które jednak podlegają władzom, mającym siedzibę w granicach państwa.

Otóż ten przepis ramowy został wypełniony artykułem 18 L. 1 ustawy z dnia 11 listopada 1924 r., poz. 944 Dz. U. R. P. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsuli; według tego przepisu ugody, zawarte przed konsulem w przedmiocie roszczeń prywatno prawnych mają moc ugod sądowych, zawartych przed sądami polskimi; zaznaczyć bowiem należy, że wedle art. 18 L. 2 cyt. ust. konsulowie pośredniczą w zawieraniu ugod w sprawach obywateli polskich między sobą lub z cudzoziemcami.

C) Przystąpmy do paragrafu 3 o. e.

W myśl tego przepisu następuje dozwoleństwo egzekucji przez sąd na wniosek wierzyciela popierającego.

Od tego przepisu wprowadza wyjątek art. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r., poz. 354 Dz. U. R. P. w sprawie wykonania postanowień wersalskiego traktatu pokojowego o Mieszanym trybunale rozjemczym, stanowiąc że agent rządu polskiego jest upoważniony imieniem strony zainteresowanej czynić wnioski, zmierzające do wykonania orzeczenia Mieszanego trybunału rozjemczego.

D) Wbrew paragrafowi 4 L. 6 (w brzmieniu noweli z dnia 1 czerwca 1914 r. L. 118 Dz. U. R.) i paragrafom 18 i 19 o. e. wprowadza art. 20 L. 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r., poz. 406 Dz. U. R. P. o ochronie lokatorów przepis, iż wniosek o wykonanie przymusowe orzeczenia urzędu rozjemczego mieszkaniowego uczynić należy w sądzie, który byłby właściwym do rozważania danego sporu; jest to zasada kompetencyjna, dotąd w ordynacji egzekucyjnej nieznaną.

E) Znaczne zmiany wprowadzone zostały do paragrafów 7—10 o. e.

Według § 7 o. e. można egzekucji dozwolnić tylko wtedy, jeżeli w tytule egzekucyjnym dokładnie oznaczony jest przedmiot, rodzaj, rozmiar i czas dłużnego świadczenia; fakta, od których zależną jest wykonalność tytułu egzekucyjnego, muszą być stwierdzone zapomocą dokumentów publicznych albo uwierzytelnionych, w braku takich dokumentów, należy w myśl § 10 o. e. uzyskać wyrok przysądżający, należycie określający dłużne świadczenie co do przedmiotu, rodzaju, objętości i czasu.

Otóż odnośnie do tych zasad istnieją dwa znamienne wyjątki:

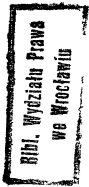
a) Jak wiadomo, rozporządzeniem prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1924 r., poz. 769 Dz. U. R. P. o wysokości odsetek prawnych ustalono wysokość odsetek prawnych w stosunkach prawno-prywatnych na 24% od sta rocznie aż do odwołania. Następnie rozporządzeniem ministerstwa skarbu z dnia 24 stycznia 1925 r., poz. 72 Dz. U. R. P. zredukowano tę stopę od 1 lutego 1925 r. na 15% od sta rocznie. Otóż w § 3 cyt. rozporządzenia prezydenta

Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 sierpnia 1924 r., poz. 769 Dz. U. R. P. postanowiono pod l. 3, że w wypadkach, gdy wysokość odsetek prawnych ustaloną została wyrokiem sądowym według przepisów dotychczas obowiązujących, dopuszczalną jest egzekucja tych odsetek we wysokości, ustalonej na mocy cytowanego rozporządzenia bez potrzeby uprzedniego uzyskiwania zmiany wyroku. Przepis ten pozwala na prowadzenie egzekucji na podstawie wyroku sądowego, celem ściągnięcia procentów prawnych wyższych, niż wyrażonych we wyroku sądowym, a zatem w zakresie nie uwydatnionym w tytule egzekucyjnym. Ponieważ jednakże w praktyce nasuwały się wątpliwości, kiedy we wyroku sądowym przyznane odsetki są odsetkami prawnymi, a kiedy umówionymi, przeto dla uniknięcia odnośnych wątpliwości przy dozwoleniu egzekucji rozporządzeniem prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r., poz. 1075 o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia z dnia 27 sierpnia 1924 r., poz. 769 Dz. U. R. P. — nadano zacytowanemu tu § 3 l. 3 cytowanego naostatku rozporządzenia następujące brzmienie: »Jeżeli wysokość odsetek prawnych ustaloną została orzeczeniem sądowym według przepisów dotychczas obowiązujących, dopuszczalną jest egzekucja tych odsetek we wysokości, ustalonej na mocy niniejszego rozporządzenia tylko na wniosek strony interesowanej; na skutek takiego wniosku sąd winien stwierdzić uchwałą (decyzją), czy przyznane odsetki są odsetkami prawnymi. W razie wątpliwości sąd może zarządzić przesłuchanie stron, a jeżeli to nie wystarczy do wyjaśnienia wątpliwości, winien odesłać je na drogę sporu«.

Postanowienie tu zacytowane, odnoszące się do wyroków sądowych, należy analogicznie stosować także do innych tytułów egzekucyjnych, w których przyznane są odsetki prawne.¹⁾

b) Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r., poz. 705 Dz. U. R. P., zmieniająca niektóre postanowienia obowiązujących w b. dzielnicy austriackiej ustaw o postępowaniu sądowym

¹⁾ Zob. Dr Bühn: Trzy kwestje aktualne, w »Przeglądzie Prawa i Administracji« z r. 1924, str. 268.

w sprawach cywilnych zamieszcza w ordynacji egzekucyjnej po § 10, jako § 10 a, następujące postanowienie: »Jeżeli chodzi o wierzytelność z powodu należnego utrzymania, a tytuł egzekucyjny opiewa na pewną jedynie ułamkiem oznaczoną część poborów, należnych zobowiązanemu ze stosunku służbowego lub z najmu pracy, natenczas do dozwoleń egzekucji wymaga się przedłożenia nie budzącego wątpliwości pisemnego oświadczenia służbodawcy o wysokości tego uposażenia w dniu, kiedy roszczenie jest w całości wykonalne. Jeżeli takiego dokumentu do wniosku nie dołączono, sąd poleci służbodawcy, by w przeciągu 8-miu dni podał wysokość uposażenia. Uchwała ta będzie z urzędu wykonaną. Przeciw uchwale, polecającej złożenie oświadczenia, nie służy środek prawny. Postanowienia § 301 ustęp 3 do 6 mają odpowiednie zastosowanie. Od służbodawców, wymienionych w § 302, sąd winien zażądać oświadczenia w drodze urzędowej.

Oświadczenie służbodawcy służy za podstawę do określenia sumy dochodzonego roszczenia, dopóki jej sąd, dozwalający egzekucji w I. instancji, a po rozpoczęciu wykonania egzekucji, sąd egzekucyjny, w inny sposób prawomocnie nie ustali. Ustalenie nastąpi na wniosek strony po przeprowadzeniu ustnej rozprawy. Stosownie do wyników tego ustalenia należy egzekucję na wniosek, bez przesłuchania przeciwnika ograniczyć lub zastanowić, albo według przepisów o wykonaniu dozwoleń egzekucji rozszerzyć albo też wniosek egzekucyjny odrzucić«.

Jak z zacytowanego § 10 a o. e. wynika, artykuł ten odnosi się do tytułów egzekucyjnych, w których świadczenie opiewa na pewną jedynie ułamkiem oznaczoną część poborów ze stosunku służbowego lub z najmu pracy; temsamem ustawa stwierdza także dopuszczalność wyroków i uchwał sądowych, opiewających na tego rodzaju ułamek poborów. Wspomniane tu tytuły egzekucyjne odnoszą się do wierzytelności z powodu należnego utrzymania¹⁾ bez

¹⁾ Szerzej, jednak bez podstawy prawnej, pojmuje te tytuły Allershand w glossie do orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1924 R.w. 610/24, ogłoszonego w O. S. P. z r. 1925 pod N-rem 406.

względu na to, czy to utrzymanie oparte jest na ustawie, czy też na umowie. Tego rodzaju tytuły miały znaczenie doniosłe, zwłaszcza w epoce dewaluacji pieniądza,¹⁾ a dzisiaj wobec tego, że dewaluacja należy niemal do przeszłości, straciły tytuły te na znaczeniu.

Otóż tytuły tu wspomniane, jakkolwiek w nich świadczenie nie jest cyfrowo oznaczone, mogą stanowić wbrew § 7 o. e. tytuł egzekucyjny. Oto jest jedna innowacja; drugą jest innowacja w stosunku do § 10 o. e., albowiem wysokość poborów może być wykazaną zapomocą nie budzącego wątpliwości pisemnego poświadczenia słuźbodawcy o wysokości wyposażenia; poświadczenie to nie potrzebuje być, ani dokumentem publicznym, ani dokumentem z podpisami uwierzytelnionymi. Ba, nawet w braku takiego poświadczenia, sąd dozwalający egzekucji z urzędu zywya słuźbodawcę do podania wysokości uposażenia przy pomocy nakazu analogicznego, do nakazu z § 301 o. e. i z § 302 o. e. i na tej podstawie ustala wysokość poborów, których ułamek ma stanowić wierzytelność egzekucyjnie dochodzoną.

Są to bądź co bądź podstawy obliczenia egzekucyjnie dochodzonych wierzytelności niedość ścisłe, dlatego też ustalenie takie wierzytelności jest tylko tymczasowe. To też na żądanie bądź wierzyciela popierającego, bądź zobowiązanego ustala sąd ostatecznie po przeprowadzeniu rozprawy (nie wystarczy przesłuchanie) wysokość wierzytelności; w miarę wyników tego ustalenia nastąpi bądź ograniczenie, bądź zastanowienie egzekucji, bądź »rozszerzenie« egzekucji; to rozszerzenie egzekucji uważać należy jako dozwole nie dalszej egzekucji na wniosek wierzyciela, odnośnie do przez sąd ustalonej nadwyżki ponad tymczasową ustaloną wysokość wierzytelności.²⁾

Egzekucja celem ściągnięcia wierzytelności, obliczonej w sposób tu podany we wysokości opartej na części pobo-

¹⁾ Zob. Trammer: Znamienny projekt ustawy, w »Przeglądzie Notarialnym« z r. 1923, Nr 3 i 4, str. 17 i n.

²⁾ Allerhand: Uwagi do noweli procesowej z dnia 11 sierpnia 1923 Nr 70, poz. 705 Dz. U. R. P., w »Przeglądzie Prawa i Administracji« z r. 1924, str 61 i n.

rów, może być prowadzoną na wszelki majątek zobowiązanego, a nietylko na jego pobory.

F) Do §§ 36—46 o. e. zauważyć należy:

a) Według art. 23 l. 1 ust. z dnia 11 kwietnia 1924 poz. 406 Dz. U. R. P. o ochronie lokatorów może sąd z urzędu lub na wniosek pozwanego zawiesić wykonanie orzeczonej eksmisji na czas do sześciu miesięcy, o ile takie zawieszenie jest usprawiedliwione położeniem pozwanego, a w szczególności tem, że on z powodu okoliczności od niego niezawisłych pozostaje bez pracy. Mamy tu nową formę »zawieszenia« egzekucji na podstawie prawomocnego wyroku w sprawie najmu.

b) W razie, jeżeli postępowanie sądowe (a więc i egzekucyjne) o zniesienie współwłasności przez podział w naturze odnośnie do gruntów, będących przedmiotem scalenia, wszczęto przed wdrożeniem postępowania scalenia gruntów, właściwy sąd wstrzymuje je i zawiadamia o tem komisarza ziemskiego, który winien załatwić sprawy będące ich przedmiotem (art. 37 ust. z 31 lipca 1923 poz. 718 Dz. U. R. P. o scalaniu gruntów).

c) Według art. 12 ustawy z dnia 25 listopada 1925 o trybunale kompetencyjnym poz. 397 Dz. U. R. P., sąd, otrzymawszy od władzy administracyjnej II-giej instancji zawiadomienie, że powstał konflikt kompetencyjny dodatni, wstrzymuje wykonanie orzeczeń sądowych. Postanowienie to obowiązuje obecnie w miejsce § 13 ust. z 18 kwietnia 1869 Nr 44 Dz. U. P. (por. art. XXVII l. 1 ust. wpraw. o. e.

d) Według § 10 a o. e. w brzmieniu ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 poz. 705 Dz. U. R. P., sąd po przeprowadzeniu dochodzeń co do wysokości poborów i po ustaleniu wysokości poborów na wniosek strony ograniczy lub zastanowi egzekucję prowadzoną celem ściągnięcia alimentów, przeznaczonych jedynie w stosunku ułamkowym do części poborów zobowiązanego. Mamy tu nowy przypadek zastanowienia całkowitego, względnie częściowego (ograniczenia) egzekucji.

G) Wspomnianą już wyżej ustawą z dnia 11 sierpnia 1923 poz. 705 Dz. U. R. P., zmieniającą niektóre postanowienia obowiązujących w b. dzielnicy austriackiej ustaw o postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, nadano ustępowi 2 § 54 o. e. następujące brzmienie:

»Wniosek o dozwole nie egzekucji musi..... zawierać;2) wyraźne oznaczenie roszczenia, z powodu którego egzekucja ma być wdrożoną, tudzież odnośnego tytułu egzekucyjnego. Przy wierzytelnościach pieniężnych należy z zastrzeżeniem postanowień § 10 a wymienić także kwotę, która w drodze egzekucji ma być ściągnięta, jak również żądane należności uboczne«.

To nowe brzmienie § 54 różni się od dawnego brzmienia tego § tylko dodatkiem »z zastrzeżeniem postanowień § 10 a«. Zmiana ta jest koniecznym następstwem zmian, wprowadzonych w § 10 o. e. przez dodanie do tego § nowego § 10 a. Była o tem mowa wyżej pod E).

H) Odnośnie do egzekucji na podstawie aktów i dokumentów zagranicznych (§§ 79 i n. o. e.) przytoczyć należy, co następuje:

Według § 79 o. e. są zagraniczne akty i dokumenty wówczas wykonalne, jeżeli wzajemność jest zagwarantowana zapomocą umów państwowych albo zapomocą oświadczeń rządowych w dzienniku ustaw (w Dzienniku ustaw Rzeczypospolitej Polskiej) ogłoszonych.

a) Otóż tego rodzaju umowę zawarła Polska z Gdańskiem w dniu 14 lutego 1924 r., która to umowa ogłoszona została w Dzienniku ustaw Rzeczypospolitej Polskiej pod poz. 290 z roku 1925. Według tej umowy obywatele jednej ze stron są przed sądami drugiej strony zwolnieni od obowiązku zabezpieczenia kosztów sporu, jako powodowie lub interwenjenci, jeżeli mają miejsce zamieszkania na obszarze jednej ze stron. Skutkiem tego postanowiono w art. 2 wspomnianej umowy, że orzeczenia, skazujące na zapłacenie kosztów procesowych powoda lub interwenjenta, winny być na obszarze drugiej strony uznane za wykonalne na wniosek wierzyciela.

Zasada ta stosuje się również do orzeczeń sądowych, któremi później ustalono wysokość kosztów procesowych. Pod orzeczeniami sądowymi w znaczeniu niniejszej ustawy rozumieć należy także uchwały, ustalające koszty, wydane przez sekretarzy sądowych w zakresie ich właściwości.

Z cytowanego tu przepisu wynika, że jeżeli obywatel polski, zamieszkały w Polsce lub na terytorjum Gdańska, wystąpił jako powód, lub jako interwenjent po stronie powodowej w Gdańsku, a zasądzony został na ponoszenie kosztów sporu, to odnośne orzeczenie, przyznające stronie przeciwnej kosztu sporu, jest wykonalne w Polsce.

O wykonanie podanego tu tytułu egzekucyjnego wnosi wierzyciel popierający podanie do sądu.

Miejscowo właściwym jest sąd powszechny dłużnika, skazanego na zwrot kosztów. W braku takiego sądu właściwym jest ten sąd, w którego okręgu znajduje się majątek dłużnika; odnośnie do wierzytelności za miejsce położenia majątku uważać należy miejsce zamieszkania dłużnika, a jeżeli wierzytelność zabezpieczoną jest na pewnej rzeczy, w takim razie miejsce, w którym ta rzecz się znajduje. Gdyby ta właściwość sądu nie dała się uzasadnić, w takim razie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej właściwym będzie sąd powiatowy w Toruniu. Rzeczą właściwość określają przepisy, obowiązujące na obszarze tej strony, u której wykonanie ma nastąpić (art. 3).

Z zacytowanego tu naostatku przepisu wynika, że właściwość dla dozwoleń egzekucji na podstawie wspomnianego tytułu egzekucyjnego jest nieco odmiennie określona, niż to czyni § 82 o. e.; tego rodzaju odstępstwa co do właściwości z § 82 o. e. są przewidziane w § 84 o. e.

Sąd wyżej powołany wyda orzeczenie, pozwalające egzekucji bez wysłuchania stron.

Traktat między Polską a Gdańskiem, o którym tu mowa, wszedł w życie w dniu 12 lutego 1925 r.

b) Dalej należy tu postanowienie art. 3 umowy, zawartej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czesko-Słowacką w przedmiocie uregulowania obrotu prawnego w sprawach cywilnych, karnych i niespornych, podpisanej

w Pradze dnia 6 marca 1925 r. (poz. 80 Dz. U. R. P. z r. 1926). Artykuł ten stanowi, co następuje: Jeżeli w jednym z państw, umawiających się zasądono na zwrot kosztów powoda lub interwenjenta, który w myśl art. 2 umowy lub w myśl ustawy, obowiązującej w państwie, gdzie wniesiono skargę był zwolniony od dania zabezpieczenia, deponowania lub złożenia zaliczki, wówczas wspomniane orzeczenia o zwrocie kosztów sporu będą na obszarze drugiej strony, umawiającej się, wykonalne stosownie do przepisów o wykonalności orzeczeń zagranicą. Ta sama zasada stosuje się do orzeczeń sądowych, któremi później ustalono wysokość kosztów sporu

J) Do działu ordynacji egzekucyjnej, odnoszącego się do licytacji nieruchomości, przytoczyć należy następujące nowe przepisy:

a) Ostatni ustęp § 133 o. e. przepisyje, kogo należy zawiadomić o wdrożeniu postępowania licytacyjnego odnośnie do nieruchomości.

Otóż art. 22 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r., poz. 462 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej nakazywał o wdrożeniu postępowania licytacyjnego do nieruchomości ziemskiej zawiadomić właściwy terytorjalnie okręgowy urząd ziemski. Celem tego przepisu było umożliwienie okręgowemu urzędowi ziemskiemu utrzymania ewidencji co do nieruchomości ziemskich, przeznaczonych na licytację, a to z uwagi na prawo i obowiązki urzędu ziemskiego, o których niżej mowa przy § 180.¹⁾ Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 28 grudnia 1925 r., poz. 1 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej (ustawą tą zniesiono dawną ustawę z 15 lipca 1920 r., poz. 462 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej) ponawia nakaz zawiadomienia okręgowego urzędu ziemskiego o wdrożeniu postępowania licytacyjnego, wszelako nakaz ten z jednej strony rozszerza na zawiadomienie o wdrożeniu postępowania licytacyjnego także Państwowego Banku Rolnego, z drugiej strony ogranicza nakaz do zawiadomienia

¹⁾ Zob.: Trammer »Reforma rolna a sądy«, w »Przeglądzie Sądowym« z r. 1921, str. 8.

o wdrożeniu postępowania licytacyjnego tylko odnośnie do nieruchomości ziemskich, przekraczających normy, wskazane w art. 4 tejże ustawy, t. j. podlegających przymusowemu wywłaszczeniu (art. 93).

b) Dalej § 90 rozporządzenia ministra reform rolnych z dnia 27 lutego 1924 r., poz. 266 Dz. U. R. P., wydanego we wykonaniu ustawy z dnia 31 lipca 1923 r., o scalaniu gruntów (poz. 718 Dz. U. R. P.), każe o wdrożeniu postępowania egzekucyjnego do gruntu, objętego postępowaniem scaleniowym, zawiadomić komisarza ziemskiego, powołanego do przeprowadzenia postępowania scaleniowego. Postanowienie to podyktowane jest z uwagi na przepis art. 35 ustawy o scalaniu gruntów z dnia 31 lipca 1925 r., poz. 718 Dz. U. R. P., o którym to przepisie jest niżej mowa przy §§ 177 i 178 o. e.

c) W ustępie ostatnim § 144 o. e. przewidziane jest rozporządzenie, odnoszące się do zasad szacowania nieruchomości. Na tej podstawie wydane zostało rozporządzenie z dnia 25 lipca 1897 r. o szacowaniu nieruchomości. W § 6 tego rozporządzenia jest określony sposób utrzymywania listy znawców.

Obecnie rozporządzeniem z dnia 28 lutego 1925 r. poz. 195 Dz. U. R. P. uchylono ustępy 2 i 3 § 6 cytowanego rozporządzenia z dnia 25 lipca 1897 r. L. 175 Dz. U. P.

d) Według drugiego ustępu § 147 o. e. nie potrzebują składać wadium przy licytacji nieruchomości osoby, które biorą udział w licytowaniu nieruchomości imieniem państwa lub funduszków państwowych.

Wobec tego z punktu widzenia austriackiej ordynacji egzekucyjnej jest niepotrzebny przepis art. 22 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r., poz. 462 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej, względnie obecny przepis art. 93 ustawy z dnia 28 grudnia 1924 r., poz. 1 z roku 1926 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej tej treści, że urząd okręgowy ziemski, względnie teraz także Państwowy Bank Rolny, biorący udział w licytacji nieruchomości ziemskich — przekraczających normy, wskazane w art. 4 naostatku cytowanej ustawy, zwolniony jest od obowiązku składania wadium.

Cytujemy tutaj jednak i ten przepis dla wyczerpania materji.

e) §§ 177 i 172 o e. zawierają postanowienia o tem, kogo należy zaawiadomić o terminie licytacyjnym odnośnie do nieruchomości.

Otóż uchylony już artykuł 22 ustawy z dnia 11 lipca 1920 r., poz. 462 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej przepisywał, że o wyznaczeniu terminu przetargu nieruchomości ziemskiej należy zaawiadomić terytorjalnie właściwy okręgowy urząd ziemski; obecnie obowiązujący art. 93 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. poz. 1 Dz. U. R. P. z roku 1926 o wykonaniu reformy rolnej przepisuje, iż o terminie przetargu należy zaawiadomić oprócz urzędu okręgowego ziemskiego terytorjalnie właściwego także Państwowy Bank Rolny; oczywiście chodzi o to, aby ten urząd, względnie Bank, mógł przy przetargu nieruchomości, przekraczających normy z art. 4 naostatku wspomnianej ustawy wziąć udział w licytacji nieruchomości ziemskiej, jako nabywca.

Dalej przepisuje § 90 rozporządzenia ministra reform rolnych z dnia 27 lutego 1924 r., poz. 266 Dz. U. R. P., że o ile wdrożone zostaną postępowania egzekucyjne odnośnie do gruntów, objętych postępowaniem scaleniowym, sąd egzekucyjny zaawiadomi o wyznaczeniu terminów przymusowej licytacji komisarza ziemskiego, przeprowadzającego scalenie, jak i okręgowy urząd ziemski.

Postanowienie to jest podyktowane względami na przepisy art. 35 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r., poz. 718 Dz. U. R. P. o scaleniu gruntów. O tym przepisie jest niżej mowa przy uwagach do §§ 177 i 178 o e.

f) Przechodzimy właśnie do tych uwag do §§ 177 i 178 o e :

O ile postępowanie scaleniowe zostaje wdrożone w odniesieniu do gruntów, które są przedmiotem postępowania scaleniowego, to uprawomocnione orzeczeniem Okręgowej komisji ziemskiej winno być udzielone do wglądu sądu..., który uczyni odpowiednią wzmiankę o tem w aktach postępowania egzekucyjnego (§ 90 al. 2 rozp. z 27 lutego

1924 r., poz. 266 Dz. U. R. P.) Okręgowy urząd ziemski bezzwłocznie po uprawomocnieniu orzeczenia Okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalania, zawiadomi o tem sąd egzekucyjny i... z wymienieniem praw egzekucyjnych i dołączając odpis orzeczenia. Sędzia.. prowadzący postępowanie egzekucyjne poda na terminie licytacyjnym do wiadomości stan, toczącego się postępowania scaleniowego, widoczny z uskuteczniionych w księdze gruntowej ostrzeżeń, wpisów lub według udzielonego do akt sprawy odpisu orzeczenia, zatwierdzającego projekt scalania, a zarazem zwróci uwagę na postanowienie art 35 ustawy o wpływie postępowania scaleniowego na tok postępowania egzekucyjnego (§ 97 cyt. rozp.).

Zacytowany tu artykuł 35 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (poz. 718 Dz. U. R. P) brzmi, jak następuje:

Postępowanie egzekucyjne w razie przymusowej sprzedaży gruntów, należących do obszaru scalenia, niema wpływu na postępowanie scaleniowe, może być wdrożone podczas tego postępowania i nie przerywa swego biegu.

Przedmiot postępowania egzekucyjnego (licytacyjnego) stanowią aż do chwili uprawomocnienia się orzeczenia Okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia, grunty, posiadane przed scaleniem.

O ile sprzedaż przymusowa zostanie dokonana przed uprawomocnieniem się orzeczenia Okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia, nowonabywca wstępnie we wszystkie prawa dotychczasowego właściciela gruntów, które obejmuje w tym stanie, w jakim je nabył na licytacji.

W razie uprawomocnienia się orzeczenia Okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia przed dokonaniem sprzedaży przymusowej, przedmiotem sprzedaży będą działki, wydzielone przy scaleniu, a ustanowione w tem orzeczeniu dopłaty do gruntów, otrzymywanych przez uczestników przy scaleniu (art. 6), podlegających przymusowej sprzedaży, mają być składane na rzecz masy egzekucyjnej do depozytu sądu. W razie niezłożenia tych opłat do depozytu sądu,

sąd na żądanie osób uprawnionych ściąga je przymusowo na podstawie powyższego orzeczenia.¹⁾

Stosownie do końcowego zdania art. 35 stanowi dalej § 91 al. 3 cytowanego rozporządzenia, co następuje: Sąd, prowadzący postępowanie egzekucyjne, na żądanie interesowanych ściągnie dla masy egzekucyjnej od zobowiązanego do zapłaty ustalone w postępowaniu scaleniomem dopłaty, biorąc za podstawę do egzekwowania tych kwot prawomocne orzeczenie Okręgowej komisji ziemskiej.

Z materji tu wchodzącej w rachubę, odnoszącej się do przepisów o scaleniu, przytoczyć jeszcze należy końcowe postanowienie § 92 rozporządzenia z dnia 27 lutego 1924 r., poz. 266 Dz. U. R. P. Brzmi ono, jak następuje: Uchwała sądu egzekucyjnego, pozwalająca przeniesienia prawa własności na rzecz nabywcy na podstawie udzielonego przybicia targu, stanowi dla nabywcy podstawę do uzyskania wobec komisarza ziemskiego dopuszczenia go w miejsce dawnego właściciela do postępowania scaleniomowego i umieszczenia go w wykazie uczestników scalenia. W wypadku gdy w drodze przymusowej licytacji zmieni właściciela tylko część gruntów poszczególnego uczestnika scalenia gruntów, okoliczność tę należy uwzględnić w projekcie scalenia.

g) Do § 180 o. e. przytoczyć należy dwa następujące przepisy:

Przedewszystkiem art. 6 ustawy z dnia 24 marca 1920 r., poz. 178 Dz. U. R. P. o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców postanawia, że obcokrajowcy powinni w każdym razie, przed wzięciem udziału w licytacji nieruchomości, wykazać się zezwoleniem Rady ministrów do nabycia danej nieruchomości. Przepis ten tłumaczy się tem, że wedle art. 1 cytowanej ustawy wogóle nabywanie nieruchomości przez obcokrajowców może nastąpić jedynie po uprzednim zezwoleniu Rady ministrów na wniosek ministra skarbu; w myśl art. 3 cytowanej ustawy zezwolenie takie ważne jest na cztery miesiące. Oczywiście jeżeli obcokra-

¹⁾ Bigo: »Zasady polskiego prawa komasacyjnego«, w »Przeglądzie Prawa i Administracji« z r. 1924, str. 195.

jowiec przynależy do państwa, z którym Polska zawarła traktat, zezwalający tegoż obywatelom na nabywanie nieruchomości w Polsce, odpadnie ograniczenie odnośnie do tego obcokrajowca z art. 6 cyt. ustawy.

Powtórę należy tu przepisać art. 93 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r., poz. 1/26 Dz. U. R. P. o wykonaniu reformy rolnej (którą to ustawą uchylono poprzednią ustawę o wykonaniu reformy rolnej z dnia 15 lipca 1920 r., poz. 462 Dz. U. R. P.). Według tego artykułu przy sprzedaży nieruchomości ziemskich, przekraczających normy, wskazane w art. 4 tejże ustawy, w drodze publicznego przetargu, Okręgowy urząd ziemski, terytorjalnie właściwy i Państwowy Bank Rolny, mają prawo wzięcia udziału w przetargu bez obowiązku składania przepisanej wadium. Co się tyczy w szczególności Państwowego Banku Rolnego, to według rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r., poz. 450 Dz. U. R. P. ma ten Bank prawo nabywania nieruchomości na cele przeprowadzenia parcelacji.

h) ad § 215 o. e.

Postanowienia § 215 o. e. uzupełnić należy tem. co wyżej powiedziano przy §§ 177 i 178 o ściąganiu dopłat przy gruntach, objętych postępowaniem scaleniowem. Te dopłaty stanowią bowiem także część masy rozdzielowej.

K) Do paragrafów 251, 290 do 292, 330 o. e. i art. VIII i IX ust. wpraw. o. e.

Ustawodawstwo polskie w różnych ustawach wprowadziło różne ograniczenia egzekucji, wyłączając pewne przedmioty w zupełności z pod egzekucji sądowej, pozwalając zaś egzekucji na pewne przedmioty tylko w pewnych granicach.

I tak według art. 16 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r., poz. 584 Dz. U. R. P. o poczcie, telegrafii i telefonii, nie wolno sądowo zająć przesyłek, powierzonych poczcie, dopóki nie będą oddane odbiorcom lub zwrócone nadawcy.

Tak dalej stanowi art. 36 rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r., poz. 1020 o prawie

o domach składowych, co następuje: Ani towary, na które dowód składowy wystawiono, ani prawa, przysługujące na złożonym towarze posiadaczowi rewersu lub warrantu, nie mogą być przedmiotem żadnych środków egzekucyjnych. Egzekucji podlegą wyłącznie dowód składowy lub jedna z jego części.

Według art. 11 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r., poz. 650 Dz. U. R. P. o zabezpieczeniu na przypadek bezrobocia — nie podlegają zajęciu sądowemu zasilki ubezpieczeniowe.

Według ustępu 8 § 15 rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1924 r., poz. 545 Dz. U. R. P. o Pocztowej Kasie oszczędności wolne są od zajęcia sumy, złożone na książeczki oszczędnościowe w P. K. O., do wysokości 2500 złotych.

Według art. 24 ustawy z dnia 29 października 1920 r., poz. 733 Dz. U. R. P. o spółdzielniach może wierzyciel członka spółdzielni, jeżeli egzekucja na majątku członka okazała się bezowocną, zająć należność przypadającą członkowi w razie wystąpienia ze spółdzielni lub wypowiedzenia udziału, a następnie wykonać w miejsce członka prawo wypowiedzenia. W żadnym razie egzekucji nie podlega ta ilość udziałów, która jest warunkiem należenia członka do spółdzielni, o ile należność przypadająca członkowi nie przekracza kwoty 500 marek polskich. Kwota 500 marek polskich równa się w myśl art. 1 L. 10 ustawy z dnia 4 grudnia 1923 r., poz. 1119, obecnie kwocie 50 złotych.

Według art. V konkordatu, zawartego między Stolicą apostolską a Rzeczpospolitą Polską z dnia 10 lutego 1925 r., poz. 501 Dz. U. R. P. korzystają duchowni katolicycy na równi z urzędnikami państwowymi z prawa zwolnienia od zajęcia sądowego części swych uposażeń.

Według art. 5 ust. z dnia 11 grudnia 1923 r., poz. 46 Dz. U. R. P. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych zaopatrzenia emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca), oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, jakoteż zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administra-

cyjnemu z tytułu należności Skarbu Państwa. Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów $\frac{2}{5}$ zaopatrzenia emerytalnego, względnie odprawy, dla należności skarbu państwa $\frac{1}{5}$ zaopatrzenia emerytalnego a $\frac{2}{3}$ odprawy. Pośmiertne nie ulega zapowiedzeniu ani też zajęciu.

Według ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r., poz. 312 Dz. U. R. P. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych — nie mogą potrącenia przekraczać, o ile w rachubę wchodzi potrącenia na podstawie orzeczeń sądowych, 10% uposażenia, a w wypadkach obowiązku alimentacji 30% uposażenia; o ile roszczenie alimentacyjne przysługuje osobie, na którą wojskowy pobiera dodatek ekonomiczny w myśl art. 4 ustawy z dnia 9 października 1924 r., poz. 924 Dz. U. R. P., wówczas dodatek ma być wypłacony odnośnej osobie, niezależnie od potrąceń z uposażenia; poza temi granicami uposażenie służbowe nie podlega zapowiedzeniom i zajęciom sądowym. Żołd, oraz wszelkie inne należności służbowe szeregowych zawodowych nie podlegają jakimkolwiek potrąceniom. Pośmiertne nie ulega zapowiedzeniu i zajęciu ani innym środkom zabezpieczenia.

L) ad paragraf 295 o. e.

Co się tyczy naostatku wspomnianych potrąceń poborów osób wojskowych, to ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. poz. 312 Dz. U. R. P. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych nieco odmiennie, niż to czyni § 295 o. e., traktuje chwilę skuteczności zajęcia i porządek zaspokojenia z poborów zajętych.

I tak ustawa ta w art. 10 przepisuje, że o porządku zaspokojenia wierzytelności, o których mowa, rozstrzyga termin doręczenia władzom, wypłacającym uposażenie, orzeczenia sądowego względnie zarządzenia właściwej władzy administracyjnej, przyczem roszczenia Skarbu Państwa mają bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo przed innymi. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane na równi z roszczeniami Skarbu Państwa i na których zaspokojenie ma przypaść co naj-
mniej 20% uposażenia.

Zauważyć¹ należy, że według § 295 o. e. o pierwszeństwie decyduje termin doręczenia sądowego władzy asygnującej a nie władzy wypłacającej.

M) ad paragraf 301 i 302 o. e.

Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. poz. 705 Dz. U. R. P., zmieniająca niektóre postanowienia obowiązujących w b. dzielnicy austriackiej ustaw o postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, — o którejto ustawie była mowa wyżej przy §§ 7 do 10 o. e. — każe analogicznie stosować §§ 301 i 302 o. e. do oświadczeń, które złożyć ma służbodawca. W szczególności powiada ta ustawa, że, jeżeli do wniosku o egzekucję pewnej jedynie ułamkiem oznaczonej części p o b o r ó w nie dołączono poświadczenia służbodawcy o wysokości uposażenia, sąd poleci służbodawcy, by w przeciągu 8-miu dni podał wysokość uposażenia. Uchwała ta będzie z urzędu wykonaną, to znaczy, że w razie niezastosowania się służbodawcy do polecenia sądowego może sąd w drodze egzekucyjnej wymusić na służbodawcy podanie wysokości uposażenia; służbodawcy nie służy przeciwko takiemu poleceniu żaden środek prawny. Do takiego polecenia oświadczenia się stosować należy odpowiednio ustępy 3—6 § 301 o. e. Ustępy te odnoszą się do odpowiedzialności służbodawcy wobec wierzyciela za szkodę z powodu niezłożenia oświadczenia lub z powodu nieprawdziwego oświadczenia, następnie do formy, w jakiej służbodawca oświadczenie ma złożyć, do sposobu poznania przez wierzyciela treści oświadczenia i do kosztów takiego oświadczenia. Wszystkie te postanowienia odnoszą się jednakże tylko do służbodawców, którzy nie są ani w Skarbie Państwa ani funduszami pozostającymi pod publiczną administracją; do tych służbodawców może sąd w przypadku, o którym mowa, odnieść się jedynie w drodze urzędowej

W przypadkach, o których mowa, należy jednak zauważyć, że oświadczenie nowe z § 301 o. e. i oświadczenie stare z § 301 o. e. nie pokrywają się ze sobą; nowe służy do oznaczenia wysokości egzekwowanej pretensji, dawne zaś odnosi się do przedmiotu zaspokojenia. Dlatego w jednej

i tejsamej sprawie egzekucyjnej mogą mieć zastosowanie oba rodzaje oświadczenia.¹⁾

N) ad paragraf 372 o. e.

Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. poz. 705 Dz. U. R. P., wprowadzająca tytuły egzekucyjne, opiewające na pewną jedynie ułamkiem oznaczoną część poborów zobowiązanego, o którejto ustawie wyżej była mowa przy §§ 7—10 o. e. wprowadza drugi ustęp do art. 372. Ten drugi ustęp brzmi, jak następuje:

»Dla zabezpieczenia roszczeń z tytułu należnego utrzymania, które są oznaczone jako pewna stosunkowa część poborów należnych zobowiązanemu ze stosunku służbowego lub z najmu pracy może być dozwolone przeprowadzenie egzekucji tylko na te pobory. Nie jest przytem wymagane oświadczenie służbodawcy co do wysokości uposażenia. Zresztą mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 10 a«.

Jak z faktu dodania wspomnianego tu ustępu do dawnego § 372 o. e., — traktującego o dopuszczalności zabezpieczenia roszczenia o udzielenie utrzymania na jeden rok z góry z tego powodu, że przeprowadzono już egzekucję celem ściągnięcia choćby jednej zapadłej raty alimentacyjnej, wynika, — postanowienie ustępu drugiego art. 372 o. e. odnosi się właśnie tylko do zabezpieczenia wspomnianej tu rocznej alimentacji. Otóż o ile się żąda zabezpieczenia tego rodzaju, to można w przypadku, gdy wedle tytułu egzekucyjnego roszczenie opiewa na stosunkową część poborów zobowiązanego, prowadzić egzekucję na zabezpieczenie tylko na te pobory, zajmując stosunkową część poborów. Dlatego nie potrzeba też oświadczenia służbodawcy co do wysokości poborów, które to oświadczenie potrzebne było przy egzekucji celem ściągnięcia zaległych pretensyj alimentacyjnych; przy egzekucji celem ściągnięcia bowiem można egzekucję prowadzić tylko dla pewnej ściśle oznaczonej kwoty pieniężnej.

¹⁾ Zob. Allerhand l c. w »Przeglądzie Prawa i Administracji« z 1924 r., str. 71.

Egzekucję celem zabezpieczenia roszczenia o alimenty, poza przypadkiem tu omawianym, prowadzi się tak, jak egzekucję celem ściągnięcia, więc przy zastosowaniu § 10 ord. egzek. ¹⁾

O) ad paragraf 389 o. e.

Powołana wyżej przy § 372 ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. poz. 705 Dz. U. R. P. każe dodać do § 389 o. e. końcowy ustęp tej treści, że »Przepisy §§ 10 a i 372 ustęp 2 mają odpowiednie zastosowanie«.

Z tego przepisu wynika, że w przypadkach, w których wierzyciel już ma wyrok, opiewający na roszczenie z tytułu utrzymania, oznaczone jako pewna stosunkowa część poborów należnych zobowiązanemu ze stosunku służbowego lub z najmu pracy, a niema podstaw do zabezpieczenia swego roszczenia w drodze egzekucji, na zabezpieczenie może wierzyciel w razie zachodzących ogólnych warunków tymczasowego zarządzenia uzyskać zarządzenie tymczasowe przez zakaz wypłaty stosunkowej części poborów, że natomiast w każdym innym przypadku t. j., gdy wierzyciel nie ma jeszcze wyroku wspomnianego, a zachodzą ogólne warunki zarządzenia tymczasowego, może wierzyciel uzyskać zarządzenie tymczasowe tylko dla pewnej ściśle oznaczonej sumy pieniężnej. W pierwszym przypadku stosuje się odpowiednio § 372 ustęp 2 o. e., w drugim przypadku zaś stosuje się odpowiednio § 10 a o. e.

P) ad paragraf 402 o. e.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 1922 poz. 769 Dz. U. R. P., zmieniająca niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowo-cywilnym, obowiązujących w b. dzielnicy austriackiej, postanawia w art. 3 pod l. 3, że do art. 402 o. e. dodać należy zdanie: »Rekurs od uchwały sądu drugiej instancji jest niedopuszczalny«.

Zdanie to zawiera postanowienie, że w postępowaniu o zarządzenia tymczasowe niema trzeciej instancji bez

¹⁾ Zob. Allerhand: l. c. w »Przeglądzie Prawa i Administracji«, str. 72.

względem na to, czy uchwała wydana przez sąd drugiej instancji jest równobrzmiąca z uchwałą sądu pierwszej instancji, czy też różną jest od uchwały sądu pierwszej instancji. Postanowienie to miało na celu odciążenie Sądu Najwyższego, a wytłumaczone jest faktem, że zarządzenia tymczasowe są tylko środkiem tymczasowym, a nie utrwalają na stałe stosunku prawnego. Następstwem tego postanowienia będzie, że nie będziemy mieli żadnych decyzji Sądu Najwyższego w sprawach o zarządzenia tymczasowe, skutkiem czego będzie mogła łatwo powstać rozbieżność orzecznictwa w sprawach zarządzeń tymczasowych.

Co się tyczy wykładni nowego przepisu, to wykluczony jest rekurs rewizyjny przeciwko wszelkim uchwałom w postępowaniu o zarządzenie tymczasowe, a więc tak przeciwko uchwałom, odnoszącym się do dozwoleń, odmówienia, uchyleń, odmowy uchyleń i ograniczenia zarządzenia tymczasowego i t. d.

Jak słusznie jednak Allerhand¹⁾ zauważa, nie odnosi się zakaz rekursu rewizyjnego do postępowania egzekucyjnego, mającego za przedmiot wykonanie uchwały, którą dozwolono zarządzenia tymczasowego.

R) Wreszcie w myśl rozporządzenia ministra skarbu z dnia 1 sierpnia 1924 r. poz. 785 Dz. U. R. P., wydanego w porozumieniu z innymi ministrami, wszystkie kwoty pieniężne, wyrażone w ordynacji egzekucyjnej w koronach austriackich, zastępuje się taką samą ilością złotych. Ma to miejsce w szczególności w §§ 251, 291, 330, 354, 355 o. e.

Jak z przedstawionego stanu rzeczy widzimy, potrzeba i stosunki chwili spowodowały, że z jednolitej budowy ordynacji egzekucyjnej bądź wykruszono poszczególne cegły, bądź je wymieniło, skutkiem czego pierwotny, jednolity obraz ordynacji egzekucyjnej uległ we wykazanych przez nas przypadkach zmianie.

¹⁾ Allerhand: »Polska nowela procesowa« w »Przeglądzie Prawa i Administracji« z 1923 r., str. 165.

Jakkolwiek pod względem estetycznym ordynacja egzekucyjna skutkiem tego ucierpiała, to nie powinno nas to niepokoić. Dni a raczej lata ordynacji egzekucyjnej austriackiej w byłym zaborze austriackim są policzone. Potrzeba ujednostajnienia prawa egzekucyjnego w całej Polsce pociąga za sobą konieczność zastąpienia także wspomnianej ordynacji egzekucyjnej nową ordynacją egzekucyjną wspólną dla wszystkich ziem polskich.

Wstępne czynności do tego poważnego kroku właśnie co dopiero Komisja Kodyfikacyjna zrobiła.

22873